

Artykuł zamieszczony na platformie edukacji dorosłych EPALE (15.06.2015) [TUTAJ>>>](#)

BIBLIOTEKI – miejsca uczenia się i integracji społeczności lokalnych.

**Głos w dyskusji na temat roli bibliotek dr Marii Jedlińskiej,
pracownika Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie.**

Mieszkańcy praktycznie każdej polskiej miejscowości potrzebują przyjaznego miejsca spotkań, lokalnego centrum aktywności i integracji.

Atrakcyjnym miejscem spotkań grup nieformalnych przyciągającym osoby w różnym wieku może być biblioteka. Stanowi bowiem:

- miejsce, w którym zdobywa się wiedzę w systemie pozaformalnym i nieformalnym (naturalne miejsce spotkań „wokół książki” ,...),
- jedno z najbardziej dostępnych miejsc w środowisku lokalnym prowadzących działalność kulturalną,
- z racji statutowych zapisów - jest instytucją działającą dla dobra publicznego;
- jest instytucją posiadającą profesjonalną kadrę o wysokich kwalifikacjach, która swoją wiedzą może służyć lokalnej społeczności,
- działania są bezpłatne!

W konsekwencji naturalnego potencjału bibliotek, w obecnej rzeczywistości ich rola jest nie do przecenienia. W Polsce działa ok. 8500 placówek (6600 na wsi i w małych miastach, często jest to jedyna ogólnodostępna placówka publiczna w danej miejscowości). Na wsiach i w małych miastach pracuje 9600 bibliotekarzy (41% z nich ma wykształcenie wyższe, 21% pomaturalne, 96% używa komputera).

Biblioteki mają potencjał instytucjonalny i doświadczenie we wspieraniu uczenia się osób w różnym wieku. Powinny zostać dostrzeżone jako znaczące ośrodki uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. W celu rozwijania swojej oferty edukacyjnej mogą i powinny podejmować współpracę z różnymi partnerami – szkołami, samorządem, NGO. To one w XXI w. powinny czynnie uczestniczyć w budowaniu społeczeństwa wiedzy, społeczeństwa uczącego się, a docelowo – społeczeństwa dobrobytu, silnego wysokim poziomem życia obywateli.

W odpowiedzi na te wyzwania w 2009 roku w Polsce rozpoczęła się realizacja Programu Rozwoju Bibliotek (www.biblioteki.org [\(link is external\)](#)), który ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów, Internetu i szkoleń, poprawić dostęp mieszkańców wsi i miasteczek do nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Program skierowany jest do bibliotek publicznych we wszystkich gminach wiejskich i wszystkich gminach wiejsko-miejskich oraz w tych gminach miejskich, które mają nie więcej niż 20 tys. mieszkańców. Przedsięwzięcie wspiera finansowo Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności w partnerstwie z Fundacją Billa i Meliny Gates. Realizatorem jest Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Na uwagę zasługuje również powstanie ciekawej inicjatywy [LABIB](#) - **dziel się wiedzą, mnóż pomysły.**

LABIB to:

- sieć ludzi, dla których biblioteki są ważnym i aktywnym miejscem. W jej skład wchodzi bibliotekarze, eksperci, praktycy różnych dziedzin.
- platforma internetowa stworzona z myślą o bibliotekarkach, bibliotekarzach i bibliofanach, którzy chcą dzielić się wiedzą, zbierać doświadczenia i pomnażać pomysły.
- program liderek dla bibliotekarek z całej Polski, oparty na cyklicznych spotkaniach, warsztatach, konferencjach, wizytach studyjnych oraz konkursach grantowych.

LABiB gromadzi praktyczną wiedzę – gotowe do wykorzystania opisy zrealizowanych projektów bibliotecznych oraz pomysły na nowe działania, a jednocześnie daje możliwość podzielenia się własnym doświadczeniem lub przedyskutowania ważnego czy trudnego tematu.

Biblioteki powinny być ośrodkami komunikacji społecznej. Niestety, ta rola bibliotek nie jest wystarczająco doceniana. Brakuje strukturalnego modelu ułatwiającego wdrożenie działań społeczno-kulturalnych na szerszą skalę. Bez odpowiedniego wsparcia finansowego, a przede wszystkim włączenia jej w zintegrowany plan rozwoju, szerokiego partnerstwa, promocji, biblioteka nadal będzie:

- posiadać ofertę tylko dla części mieszkańców, najczęściej dzieci,
- mało funkcjonalna o słabej infrastrukturze,
- z kadrą mającą niewielkie możliwości i motywację do rozwoju, przez co może pozostać instytucją nadal potrzebną, ale coraz bardziej archaiczną.

Między innymi dzięki takim instytucjom jak biblioteki promowana jest „nowa kultura uczenia się”, rozwijane są kompetencje społeczne i obywatelskie mieszkańców, uaktywniają się lokalni liderzy. Aby działania te były skuteczne muszą zostać wprowadzone rozwiązania systemowe zapewniające stałe finansowanie. Nie mogą być działaniami dorywczymi, bez kontynuacji, krótkookresowymi. Takie podejście wymaga jednak strategicznego spojrzenia decydentów, polityków na problematykę szeroko rozumianej edukacji, wymaga wizji i odpowiednio opracowanej strategii, w której pracownicy instytucji kultury i mieszkańcy są traktowani podmiotowo.

***Dr Maria Jedlińska** pracuje w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie. Od 2007 roku współtworzy i koordynuje partnerski program WBP w Krakowie i Towarzystwa Polsko-Niemieckiego w Krakowie pt. „Szkoła @aktywnego Seniora”. Inicjatywa ta została wyróżniona w kwietniu 2015 r. przez Rzecznika Praw Obywatelskich prof. Irenę Lipowicz m.in. za skuteczną integrację między- i wewnątrzpokoleniową oraz za promowanie idei „uczenia się przez całe życie”.*